

MAGYAR POLGÁR

Előfizetési árak:

Égész évre 28 kor., fél évre 14 kor., negyed évre 7 kor.,
egy hónapra 2 kor. 40 fillér. — Egyes szám ára 10 fillér.

Feltétlen szerkesztő és kiadótulajdonos:

AJTAI K. ALBERT.

Szerkesztőség: belkirály-utca 6. sz.

A lap azellemi részét illető minden közlemény ide intézendő.

Kiadóhivatal: belközép-utca 4. sz.

Megjelenik minden nap, az ünnepek és vasárnapok kivételével.

Hirdetések □ emként 10 fillér, nyilttér egy petít sor területenként 40 fillér.

Forgandó szerencse.

Kolozsvár, decz. 6.

Olyan a szerencse: fordul fel is, le is; egyszer így, másszor úgy, mint a kerek küllője. Sok ezer esztendő óta hirdetik ezt az igazságot, ámde ritkán ér rá az emberiség megszívlelésére. Most is gyakorta jut eszünkbe, ha rá gondolunk arra a szemünk előtt lefolyt eseményre, amely egy államnak, s rajta egy erős, nagy jövőt ígérő nemzetnek ásott sirgődröt. Emberi gyöngeség, hogy nem az igazságot, a jogot, az indító okokat kutatjuk, hanem pártját fogjuk a gyöngének és elnyomott-nak. Mintha csak a mentők jelmondata forogna elménkben: mindnyájunkat érhet baleset. Valamennyien lehetünk „gyöngébbek” és akkor egyes-egyedül a rokonérzetre, a megszánásra támaszkodhatunk.

Volt idő, nem is olyan régen, mikor a világ legértékesebb területének, az aranyat, gyémántot és kőszentet termő Transzválnak a kedvét keresték az európai hatalmak. Dél-Afrika gazdagságában részesedni mindenikük kapzsisága igyekezett. Ez volt az oka, hogy az iparban versengő és gyarmatosító államok kedvét keresték a gazdag paraszt-államnak, mely tőkéjüknek busás kamatot biztosíthatott.

Ekkortájt — alig tizenhárom esztendővel ennekelőtte — kötött Transzvál kereskedelmi szerződéseket az európai államokkal. A becsületes, derék, sőt zseniális-

nak hirdetett államfő, Krüger Pál köztársasági elnök, a kit akkortájt Délafrika Bismarckjának neveztek, országa érdekének megoltalmazására két minisztere kíséretében Európába jött. Okosan, sőt bölcsen végezte dolgát, mert személyesen fölkereste a monarchákat, a külügyek vezetőit és a kormányok elnökeit, kiket éles elméjével, rokonszenves lényé egyszerű keresetlenségével nyert meg ügyének.

Nem volt egyetlen európai udvar sem, hol megfordulva, ne barátokat hagyott volna hátra. A kontinens sajtója olyan behatóan és annyi szeretettel, főleg pedig olyan elragadtatással irt Transzvárról, hogy tűzbe hozta az egész hírlapolvasó közönséget, felkeltette minden rétegben az érdeklődést. Krüger utazásának legfényesebben azok a fogadások demonstrálták a sikerét, a melyben a „paraszt köztársaság” egyszerű elnöke az udvaroknál részesült.

Berlinben az azóta hivatalosan Nagy-nak nyilvánított Vilmos császár és a vaskancellár fogadták. Az afrikai — jóformán ekzotikus számba menő elnök a legszigorubb spanyol etikett szabályai szerint mint államfő mély tisztelettel fogadtatott. Krüger a maga hollandus nyelven üdvözölte a császárt. Beszédében arra fektetett súlyt, hogy a búrok és a németek egyazon törzsből származnak. Ez támasztotta benne azt a reményt, hogy a két állam vérközössége mindig fenntartja a barátságot.

Válaszában a császár is hivatkozott a törzsközösségre, a vérrokonságra, az örök-barátságra és rendületlen szimpátiára. — Lám csak, a szerencse kerekének küllője milyen magasan hordta Transzvál sorsát! Ki hitte volna akkor, hogy olyan gyorsan fordul?

Időközben Anglia megsértett érdekei és ő felsége, az angol királynő alattvalóinak anyagi és testi biztonsága érdekében bizonyos intézkedések megtevését látta szükségesnek, a mi miatt a búrok háborút indítottak. Anglia belement a küzdelembe — de a nem is oly régen ünnepezt államot még csak hadviselő félnek sem ismerte el. A búrok a nemzetközi jog védő sánczain kívül is küzdöttek és az európai nemzetek szimpátiájától kísérve — elbuktak.

Krüger Pál pedig, — egykor egy szabad és független állam ünnepezt elnöke, a ki nek ma még hazája sincs, mert volt hazáját a britt-birodalomba kebelezték — de nélküle —: ismét sorra veszi azokat az államokat, a hol még némi segítségre számít a végveszedelemben. Francziaország fogadta elsőnek. Marseille és Páris, a nép és a kormány egyaránt tüntető barátságot, szeretetet mutatott, de, úgy látszik, hogy a szeretkezés megmaradt a platói viszonyok ismert határai között. Sőt olyan jelek is mutatkoznak, a melyek arra látszanak vallani, hogy Francziaország a háboru folyamán Angliával szem-

TÁRCZA.

Dalok.

I.

Hiven szeretek én
Egy fényes csillagot,
Mely tőnt az ég ívén
Szeliden rám ragyog.

S oly hiven szeretem
E fényes csillagot,
Hogy ha ő letűnik,
Én is vele halok.

II.

Egyiket hir, gyönyör,
Mást a fény és pompa,
Amazt a dicsőség,
Ezt pénz boldogítja:
Nekem nincsen boldogságom semmi,
Boldogság lesz: a sirban pihenni.

Egyiket gyűlölet,
Mást az élet gondja,
Amazt a csalódás,
Ezt a vágy zaklatja:
Nekem nincsen szenvedésem semmi,
Oh! csak tudnék már egyszer feledni.

Gerlai Sarolta.

Olasz furaságok.

A ki Olaszországban járt és legalább 4 elemít végzett, az okvetlenül megpróbálta utazását leírni s így az irigy emberiség vajmi keveset hagyott nekem a konczból. Mind a kilencz muzsát agyonzaklatták s minden szépet elírtak előlem, ugyanarra, hogy ha valamivel járatlanabb ösvényre akarok lépni, akkor azon aprólékos dolgokra kell figyelmemet kiterjesztenem ezen néhány soromban, a miket mások nem tartottak elég érdemesnek szóvá tenni.

Színpadon lévén, első sorban az olasz színházak jutnak eszembe.

Az előadás kezdete pont 1/9-re van kiírva és tényleg úgy 1/10 óra tájt meg is kezdik a játékot. Ekkor a közönség már vacsora után van s ez lehet az oka, hogy a buffetben csak hideg és meleg italokat lehet kapni. Valószínűleg innen meríti jókedvét már előre a kedves olasz közönség, mert az előadás megkezdéséig nincs hossza-vége a mulatságos epizódoknak. Nápolyban láttam, hogy a hatodik emeletről a földszinti ismerősökkel beszél meg a darabot, melyet már számtalanszor láttak, eldudolnak egy-egy áriát s nevetnek a mulatságosabb részleteken.

Mások a napi eseményeket vitatják, próbákat

tartanak a darab kifütyüléséből, szóval a nézőtér egy valóságos chaos.

Azt hinnők, el lehetünk készülve a legnagyobb skandalumra. Az előadást nem lehet megtartani a nagy lármától, a darabot kifütyülik stb, pedig dehogy; az olasz igazi művészi lélek még a legalsóbb rétegeiben is és —

„Mikor a nagy függöny hirtelen fölleben
S látjuk az életet arany költészetben”,

— akkor csönd lesz alant és fent, mindenki némán, mozdulatlanul ül és élvezi az előadást, melynek végén a műélvezettől megittasulva csak úgy ömlik ki a színházból a zsiabongó közönség.

Olaszországban nem ismerik az üres házat, mert az olaszoknak a színház nem luxus, hanem elsőrendű szükséglet.

Romában a Constanza-színházban is egy balletet néztünk végig, mely 10 órakor kezdődött és 1 órakor volt vége, de azért itt is félkilenczre volt az előadás kezdete kiírva. Ezzel letárgyaltuk a nézőteret, most lépünk a színpadra, de vigyázzunk, nehogy belebukjunk a sugólyukba, mert annak nincs teteje.

Ugy ül benne a sugó, hogy mindenki látja a fejét és egész san gene, jó hangosan sug; máshol meg egész sugó nélkül játszanak. A

ben tanusított magatartását, s a Krüger lelkes fogadtatását a rideg semlegesség hangoztatásával akarja jóvá tenni.

Franciaország után a német császári udvar meglátogatása lett volna soron. Azonban a nagy Vilmos utóda, II. Vilmos császár egyszerűen kitért Krüger elől. Tudtára adta, hogy nem lesz otthon akkor, mikorra megtisztelő látogatását kilátásba helyezte. E miatt aztán Krüger mérhetlen fájdalommal, lesújtó szerencsétlenségével egyenesen Hágába utazott. Európa két leghatalmasabb állama, melyek közül egyiknek köztársasági, szabadságszerető erzelmeiben, a másiknak rokonszenvező vérközösségében oly annyira bizott, leszámolt vele és a búr-kérdéssel. Mit várhat még Krüger? Semmit, kevesebbet a semminél is. A mint Párisból Hága felé röpitette a kiülőzött államfőt a robogó vonat, bizonyosan visszagondolt a multra, a mely oly sok jót ígért, s akkora veszedelmet tartogatott népe számára méhében. Sic taust gloria mundi.

Politikai hírek.

Kolozvár, decz. 6.

Darányi Alsófehérmegye közönségéhez. Alsófehérvármegye törvényhatósági bizottsága október hónap 30-án megtartott őszi közgyűlésében gr. Bethlen Sándor megyebizottsági tag indítványára a Széll kormány iránti bizalmát határozatilag fejezte ki és külön fölratilag üdvözölte Darányi Ignác földmívelésügyi minisztert és az öt hírlapilag ért támadással szemben teljes bizalmának és ragaszkodásának adott kifejezést.

Darányi miniszter a kifejezett bizalmat a vármegye közönségének a következő, Csúzó János kir. tanácsos alispánhoz intézett levelével köszönte meg:

Budapest, 1900. november 28.

Nagyságos Királyi Tanácsos, Alispán Ur!

F. évi november hónap 12 én 17016. sz. a. kelt, Alsófehérvármegye tekintetes törvényhatósági bizottsági üléséből hozzám intézett ép oly nagybecsű, mint lekötő szíves megemlékezéseért fogadja Nagyságod hálás köszönetemet s tisztelettel kérem, hogy

azt a vármegye nagyérdemű közönsége előtt tolmácsolni méltóztassék. Azon a téren, mely mezőgazdasági munkásságunk kifejtésére van hivatva, még annyi alkalom kínálkozik, hogy a hazai földben rejlő kincseket jelenünk és jövőnk boldogítására kiaknázzuk, miszerint mindnyájunk összetartó, szerves tevékenységére van szükség, hogy a reánk váró föladatot sikerrel megoldhassuk.

Részemről ebben az irányban a vármegye hazafias közönségének odaadására mindenkor számíthattam, s míg ez a megnyugtató tudat egyfelől azon kérésem kifejezésére indít, hogy szíves bizalmukban továbbra is megtartani méltóztassanak, másrészt kiváló örömmel fog szolgálni, ha a vármegye jogos érdekeit előmozdítani nekem is alkalmam nyílik.

Fogadja Nagyságod tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Darányi Ignác.

Az állami beruházásokról. A képviselőház pénzügyi bizottságának a több állami beruházásról szóló törvényjavaslata vonatkozó jelentése tegnap került a képviselőház elé Neményi Ambrus előterjesztésében. A bizottság az állami építkezések közé fölvett több állomáson bérházakban elhelyezett csendőrség végleges elhelyezésére szükséges épületek emelését és esetleg e célra alkalmas házak megvételét is, a mit egy összegben 283 930 koronában preliminarál s ebből a szempontból az ezidei törvényjavaslat módosítását javasolja. A bizottság hangsúlyozza, hogy a közgazdasági érdekek ez idő szerint igen kívánatosak teszik, hogy az állam — a mint tervezi is — az ipar érdekében nagyobb közmunkákkal lépjen közbe.

Az indemnlty. Lukács László pénzügyminiszter a képviselőház tegnapi ülésének végén törvényjavaslatot terjesztett elő, az 1901. év első három hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról. A javaslat és indokolása a következő:

A miniszterem felhatalmazatik, hogy a magyar korona országaiban jogérvényes adókra és állami jövedelmekre vonatkozó összes jelenleg fennálló, vagy ezután hozandó törvényeket, azok időközben bekövetkező módosításainak figyelembevételével az 1901. év első három hónapjában érvényben tarthassa és az ezek alapján belolyó adókból és egyéb bevételekből az állami kiadásokat a következő szakaszban meghatározott módon fedezhesse.

2. §. A kiadásokra nézve az 1900. évi állami költségvetésről szóló 1900. évi VI. törvénycikk rendelkezései az irányadók; felhatalmaztatik azon-

ban a kormány, hogy oly kiadásokat is fedezhesen a jelen törvény hatályának tartama alatt, a melyek időközben alkotott külön törvények vagy törvényes intézkedések folytán fedezendőek, de ugyan, valamint általában minden — a jelen törvénnyel adott felhatalmazás alapján teendő — kiadás az 1901. évi költségvetés keretében lesz beillesztendő.

3. §. Jelen törvény 1901. évi január hónap 1-én lép életbe, de hatálya az 1901. évi állami költségvetésről szóló törvény életbeléptével megszűnik; végrehajtásával a pénzügyminiszter bízatik meg.

A honvédelmi miniszter jelentései. Széll Kálmán miniszterelnök, a honvédelmi miniszter helyettesítésében, három jelentést terjesztett a Ház tegnapi ülése elé.

Az egyik az 1899—1900. évben tényleges szolgálatban volt közöshadseregbeli és honvéd egyévi önkéntesek tisztá vizsgájáról szóló és szerint a vizsga letételére hivatott volt 1561 közöshadseregbeli és 370 honvédönkéntes, a vizsgát sikerrel letette 1227 közöshadseregbeli és 305 honvéd. A vizsgálatnál visszavetett 291 közöshadseregbeli, 59 honvéd, betegség miatt nem tett vizsgát 18 közöshadseregbeli és 1 honvédönkéntes; önként visszalépett a közöshadseregnél 24, a honvédségnél 5, a vizsgát egyéb más okból nem tette le 1 közöshadseregbeli önkéntes (a ki fogságban volt). A vizsgán bukottak közül az elméleti oktatásban a második tényleges szolgálati évben is részt vehet a hadseregből 18, a honvédségből 3. Meg nem felelő magaviselet miatt sem az első, sem a második évet szolgálók közül nem utasított vissza senki. A 88 másodévet szolgáló közöshadseregbeli és 7 ugyanolyan honvédönkéntes közül vizsgára jelentkezett 19 közös, 3 honvéd, letette 13 közös, 1 honvéd, elbukott 6 közöshadseregbeli és 2 honvédönkéntes.

A másik jelentés az 1899. évi november 1-től 1900. október 31-ig a közöshadseregből a honvédség tényleges állományába történt tiszti áthelyezésekről szól. Áthelyeztetett a gyalogságnál 1 ezredes, 7 első-, 1 másodosztályú százados, 23 főhadnagy; a lovaságnál 1 ezredes, 1 alezredes, 1 főhadnagy, a helyi alkalmazásbelieknél 1 főhadnagy.

A harmadik a közös hadsereg magyarországi ezredeinél és a honvédségnél előforduló öngyilkosságokra vonatkozik. Az 1899—1900. évben a hadseregnél 147 öngyilkosság és 68 öngyilkossági kísérlet, a honvédségnél pedig 49 öngyilkosság és 12 öngyilkossági kísérlet történt.

A nagymartoni választás. Mint Sopronból jelentik, az Asbóth János lemondásával megüresedett nagymartoni kerületbe a sopronmegyei szabadelvűpárt végrehajtó-bizottsága egyhangulag

szinpad előtt ül a karmester, még pedig a színészekkel egyenlő magasságban. A mint a sugó mögött hadonászik, szinte várjuk, mikor koppan egyet dirigálás közben a sugó fejére, de erre nem kerül a sor; úgy látszik, a sugó mindig jól viseli magát. Mondjak, hogy régebben egy-egy jó előadás annyira magával ragadta a közönséget, hogy előadás után az intrikust megverték, de hasonló esetekről a közel múltban nincs tudomásom. Persze annyira még nem jutottak az olaszok, mint az amerikaiak, a kik egyszerűen lelővik a szinpadról a színészt, ha nem jól játszik. Mi volna a mi műkedvelőinkkel, ha ez a divat nálunk is szokásba jönne?

No, de hagyjuk el már a színházat. Különböben is meg kell jegyeznem, hogy én mindig szeptember, október és november elején jártam lent, a színháznak egy része pedig november közepén és végén nyílik meg, hát én csak arról beszélhetek, a mit láttam, a többi színházban másként állhat a dolog.

Most már térjünk át az élet szinpadjára, keressük fel ott a legmozgalmasabb helyet, az utcát. Korán reggel szemünkbe tűnik, hogy a csinos fiatal, de nem szép olasz leányok az utcán nyilvánosan fészkelődnek. Egy kis asztalkán sok cifra hajtü, hamis haj és egyéb póttanyagok.

Meg nem állhattam, hogy ne kérdezzem: Signorina, nem röstelli? Felvilágosítottak, hogy ezen nincs röstelleni való. Utcái frizernők, kiknek fejünként 10 lírát, majdnem 5 frtot fizetnek néhez keresetükből. Ezek kalapot nem viselnek és maguk nem képesek ezen nálunk is divatos frizurát megcsinálni.

Ez az a köröskörül kock és közepén a konty, csonthajtók és félkörfésűkkel összetartva. Nálunk egy, legfőlebb két sor kock divat, ott három sorosat is láttam.

Egy ilyen frizura valóságos türelempróba, rengeteg időbe kerül és nagy apparátussal megy. Nekik négy kéz kell hozzá: a páciensé és a fodrásznőé.

Az utca-arkokon kis szekrénykéket látunk, mögötte egy férfi vagy nő ül. Kundschaftjai jönnek, mennek, nagy a forgalom. Mikor először láttam, nem voltam képes nyomára jönni, mi lehet az. Meg akartam nézni, de férjem siettetett, neki még pénzt kellett váltania és nem akart sokat késedelmezni, mert ilyenkor az a nagy baj ha az ember nem tudja betartani kitűzött napi programját. Igen ám, de nem volt még nyitva egy bank sem, pedig reggeli 7 óra már régen elmúlt. Kérdezősködésünkre odavezettek a kis szekrénykékhöz s a hol azt hittük, hogy bizonyo-

san fekete kávét rejtegetnek a sifonérban, ott pénzváltó alakkal találkoztunk. No hát, ez is specialitás, de legmulatságosabbak Velenczében a mozgó kofák, a mint ordítják: persiki! persiki!

Meghallja ezt a negyedik emeleten a fiatal menyecske, kötelen leereszti gyümölcsös kosarat s benne az összeget, melyen baraczkot, vagy szőlőt akar venni.

A kofa kicseréli a pénzt gyümölcsössel s a menyecske működésbe hozza a kézi liftet, de odáig még három emelet van és mindenütt kikukucskál az ablakon egy kedves ismerős, felfelintetget egy udvarias gavallér és mindenik elmulasztthatatlan és kedves kötelességének tartja a kosár tartalmát udvarias bókók kíséretében megdézsmálni. Megesik, hogy mire fölér a kosár, nincs benne egyéb, mind a bókók, melyeket aztán szitkokkal viszonzó a menyecske.

Még sok-sok különös és kedves jelenetnek voltam tanuja az olasz városok utcáin, de most csak izlelitőül mutattam be egy néhányat, miután lesz még alkalmam erről a rendkívül érdekes és tanulságos tárgyról ezután gyakrabban is, egyet-mást elmondanom.

Dr. Herrmann Antalné.

Dégen Gusztávot jelölte s erről báró *Podmaniczky* Frigvest. az országgyűlési szabadelvűpárt elnökét, táviratilag értesítette. **Dégen** Gusztáv a nagymartoni kerületet már több cikluson át képviselte

A biztosítási törvény reformja. A biztosítási törvény reformjának elbalsztásáról írják a »Pol. Corr.«-nak Budapestről: Szükségesnek mutatkozott, hogy a tervezet bizonyos pontjaira nézve, a melyek a biztosítási ügynek gyökeres reformálására vonatkoznak, előzetesen meghallgassák a kereskedelmi- és iparkamarák véleményét és kívánásaikat, a mennyire lehet, figyelembe vegyék. A főbb pontok, a melyekre nézve nézeteltérés támadt, ezek: az ügynökök állása, a biztosítási hivatal szervezése és birói funkciókkal való megbízása s végül a díjtartalékok elhelyezése. A mi különösen az utóbbi pontot illeti, kiemelendő, hogy minden modern biztosítási törvény, így a legújabb német törvényjavaslat is, az állampapírok előnyben részesítését mondja ki, a minthogy egyáltalán még a legnagyobb tőkéjű országokban is elismerik az állampapírok kiváltságos helyzetét, mint az államhitelszervezetének egyik alkotó elemét. Ennek az elvnek a jogosultságát biztosítási körökben is elismerték tekintélyes oldalról és csak azt kívánták, hogy átmeneti intézkedésekkel bizonyos könnyítések engedélytassanak. A biztosítási ügynek közigazgatási ellenőrzése különben oly elv, a melynek rövid időn belül Magyarországon is meg kell valósulnia. A reform elbalsztásának nincs is egyéb célja, mint valameányi jogos érdeknek számbavétele és szó sincs róla, hogy ezt a közvélemény-követelte reformot bármely tényező erőszakkal el akarná balasztani, vagy a napirendről levételni.

Az osztrák politikai helyzet. Prágából jelentik: Tekintettel a királynak Bécsbe utazására és az ezzel összefüggésben levő miniszterelnöki jelentésekre, a »Narodny Listy«, az ifju-csehek lapja, hevesen kikel a Körber-kabinet ellen, azt mondván, hogy úgy látszik, mintha a kabinetben egyedül a német obstrukció képviselői állnának. Míg a csehekkel másképen nem fognak bánni és míg jogosult követeléseiknek még nem felelnek, addig a csehek semmit sem engedhetnek abból az álláspontból, melyet a múltban elfoglaltak.

Az új ágyuk. A Pester LII. szerint az a kérdés, hogy mely anyagból (aczélból vagy bronzból) készíttessenek-e az új ágyuk: a jövő nagy hadgyakorlatok után fog végleg elintéztetni. A budapesti, grácsi és przemisli tűzrezredeknél az új, kovácsolt bronzból készült ágyukkal folytatott kísérletek még a jövő hadgyakorlatokig eltartanak. Az eddigi kísérletek, melyeket az új (Schmied-bronze) anyagból készült ágyukkal folytattak, kitűnő sikert mutattak fel, de most párhuzamos kísérleteket kell majd folytatni a nickelaczélból készült ágyukkal. Arra a kérdésre, hogy mikor kezd majd a hadügyi kormány az új ágyuk beszerzése költségeinek fedezetéről gondoskodni, az idézett lap azzal felel, hogy az első részlet már az 1901. évi közös költségvetésben fog felvételni. Az új ágyuk beszerzésének költségei nem egyszerre, hanem részletekben fog a delegációktól kértetni. A jövő évi delegációk tehát már foglalkoznak az új ágyuk kérdésével.

ORSZÁGGYÜLÉS.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, decz. 5.

A szélbali folyosón izgatott a hangulat. Visontai Soma és Barabás Béla az igazságügyi bizottság függetlenségi tagjai izgatták a kedélyeket a bizottság ama határozata ellen, mely a Népszava beperlését mondta ki.

— Felszólalunk a napirend előtt. Vitát provokálunk — ijesztgették a szabadelvűeket, de azok csak mosolyogva hallgatták az indokoltan kifakadásokat, és helyesen, mert Veszter Imre előadó bejelentése lecsillapította még a szélbaliakat is.

— Hiszen beszélhetünk a tárgyalás folyamán. A költségvetés ellen Visontai beszélt a néppárt folytonos, sokszor zajos tetszése mellett. Csendőri torturákat ismertettet: és ez annyira tetszett a néppártnak, hogy Zmeskál a szünet alatt így biztatta lelkesülten:

— Ne félj Soma, én is kortesed leszek Gyöngyösön!

— Csak az a kérdés, igaz-e mind ez? — kérdezte a miniszterelnök?

— Erre aztán nagyon szeliden felelt jó Visontai, a ki különben a szünet után fáradhatatlanul olvasta tovább csendőri eseteit.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Dániel Gábor, később Perczel Dezső. A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Darányi Ignác és Cseh Ervin miniszterek.

Jelentések.

Elnök bejelenti a Gajári Ödön belényesi mandátumának az igazolását.

Neményi Ambrus a pénzügyi bizottság jelentését terjeszti be a beruházási javaslat tárgyában.

Széll Kálmán miniszterelnök a beteg honvédelmi miniszter helyett néhány honvédelmi jelentést terjesztett be és az *ujonczjutalék megajánlásáról* szóló javaslatnak 1901. évig való meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot, továbbá az 1901. évben kiállítandó ujonczok megajánlásáról szóló javaslatot.

Eljárás a Népszava ellen.

Veszter I. az igazságügyi bizottság előadója, beterjeszti a bizottság jelentését azon határozatról (Halljuk! Halljuk! ballalól. A függetlenségi képviselők az előadói emelvényhez tódulnak.) a mely szerint a Népszava című lap bepöröltendő.

Felkiáltások balról: Ez abszurdum! Ez ellen tiltakozunk! (Zaj a szélbalon.)

Veszter Imre: Kérem bejelentem, hogy a határozat ellen Visontai Soma különvéleményt adott be. Kérem a határozatot *annak idején napirendre kitűzni.* (Felkiáltások a szélbalon: Ez már más!)

A költségvetés.

Visontai Soma: Fölszólalásának főcélja az, hogy a közigazgatási visszaéléseket, megvilágítsa, különösen pedig, hogy azt demonstrálja, minő a gyülekezési szabadság nálunk. A gyűléseket különböző okokból tiltják be. Így Kolozsvárt az általános titkos szavazás tárgyában azért nem engedték meg a gyűlést, mert ez oly magas nivóju kérdés, hogy a kormány és a törvényhozás csak együtt oldhatja meg. (Zajos derűtség balról.)

Rakovszky: Gyalázatosság!

Visontai: Szatmárt azért nem engedték meg egy gyűlést, mert az élén egy czipész állott, a kinek nincs elegendő intelligenciája egy gyűlés vezetéséhez? Ez Szatmár filozófiája!

Kubik Béla: Szamar filozófia!

Visontai: Bacs-Topolyán azért nem engedélyezték egy gyűlést, mert a politikai jogtalanságról már eleget beszéltek! (Zajos derűtség balról.) A néppárt programját azért nem engedték kifejtetni, mert azt már ugyanis eléggé ismerik. (Általános zajos derűtség.)

Rakovszky: Ki az a szolgabíró?

Visontai: Császár.

Rakovszky: Ki kell tömetni!

Visontai: Ezután a csendőri kintásokról beszél. Elmond a multból egy esetet, a midőn egy gazdát megkínzottak, véresre vertek és gúzsba kötötték. A kuria ezért meg is semmisítette az első és második ítéletet. (Zajos helyeslés a néppárton.)

Molnár János: Csak olvasd tovább! (Derűtség.)

Visontai: A Széll-kormány alatt is történtek csendőri kintások. Így Hevesben egy 12 éves gyermeket is megkínzottak. A miniszterelnökhöz is fordultak

Rakovszky: Mit tett a miniszterelnök?

Visontai: Arról majd beszámol ő. Egy újabb esetet mond el a Bácskából.

Széll miniszterelnök: Kérem átadni.

Visontai: Majd átadom valamennyit. (Zajos helyeslés és derűtség a néppárton.)

Molnár János: Csak add át valamennyit! (Derűtség.)

Zmeskál Zoltán: Olvass akár 5 óráig! (Derűtség.)

Visontai Soma: Mint képviselő, kötelességének tartja a visszaélések eseteit előadni. (Zajos helyeslés a néppárton.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Csak az a kérdés, mind igaz-e?

Visontai: Nem mondom, hogy mind igaz...

Széll: No, hát azért! (Helyeslés és tetszés jobbról.)

Visontai:... de a miniszterelnöknek módjában lesz meggyőződést szerezni a tényekről. Elmondja ezután a tavalyi szocialista gyűlésen elmondott kintási eseteket.

Molnár János: Csak olvasd, olvasd, délután 5-ig, estig is olvasd. (Derűtség.)

Visontai szünetet kér.

Elnök: az ülést felfüggeszti.

Szünet után.

Visontai Soma tovább olvassa a kintási eseteket, többek között a kuria több ítéletét, melyek a bűnösöket is felmentik azért, mert csendőri kintás következtében vallottak.

Ezután ismét a gyülekezési jogról beszél. Követeli a törvény szigorú végrehajtását és egy új csendőri szabályzat létesítését. Szól ezután a sajtószabadság megnyirbálásáról. Felsorolja mindazokat az eseteket, a melyekben eddig sajtóügyben az esküdtsek helyett a bíróság ítél. Ezek azt bizonyítják, hogy az eddigi eljárás lenn nem tartható, még perrendtartási szempontból és jogi szempontból sem és meg van győződve arról, hogy ezt a kormány maga is belátja és megszünteti ezt a jogcsontitást és a 48-iki törvények értelmében újból helyreállítja a teljes sajtószabadságot. (Élénk helyeslés balról.) Közérdekű ügyekben csakis az esküdtseknek volna szabad ítélkezni, mégis 9 esetben a bíróság elé került közérdekű ügyben az újságírókat és elíelték őket. Felsorolja a kereskedők és iparosok megbüntetését hirdetésekért s végül kijelenti, hogy a költségvetést nem fogadja el. (Élénk helyeslés balról.)

Az indemnity.

Az ülés végén **Lukács László** pénzügyminiszter három havi indemnityról szóló javaslatot terjeszt elő.

A javaslatot a pénzügyi bizottsághoz utasították.

Ülés vége 2 órakor.

Magyar ipar.

Kolozsvár, decz. 6.

Annak a nagyszabásu mozgalomnak, mely a kormány és a társadalom körében a magyar ipar védelme és pártolása érdekében megindult; mindeddig — sajnos! — alig van meg az óhajtott eredménye. A nagy közönség tétlenül nézi azt a mozgalmat és annak a tulhajtott sovizmusnak, melylyel bennünket a külföld előtt honi ellenségeink szeretnek megrágalmazni, sehol még nyomát sem látjuk.

A vásárló közönségnek úgy látszik mindegy, magyar, osztrák, vagy még ennél is idegenebb zsebbe folyik-e az a haszon, mely a vásárlások és megrendelések után jár és e tekintetben valóssággal bűnös közömbösséget tanusít. A magyar ipar és kereskedelem legnagyobb ellensége és megkárosítója, a csehek, bizony másképen cselekszenek odahaza: ha csak lehet, elkerülik és mellőzik mindazt, a mi idegenből került hozzájuk, a magyar gyártmány bejuthatásának meg egyenesen és nyíltan ellenszegülnek.

Csak ennek a körülménynek köszönhetik iparunk és kereskedelmünk föllendülését, csak ennek köszönhetik, hogy az osztrák mellett a cseh ipar dominál nálunk és elnyomja a magyar ipart, mely a külföld elismerésére csak kiállítások alkalmával tudott szert tenni, a honi elismerést pedig csak »szóban és írásban« kapta meg, csengő ércben eddig nem; pedig e nélkül minden pártolás és dédelgetés kárba vész.

Minden magyar kötelességének kell hogy tekintse a magyar termékek, itthon készült ipari cikkek vásárlását akkor, mikor ezekre szüksége van; teheti azt annál is inkább, mert hiszen a magyar ipar ma már mindenképen versenyképes, erről bő alkalmunk volt meggyőződni.

Vajjon mi lehet az oka annak a nagy közönyösségnek? Semmi más, mint hogy közönségünk, ha olvas, hall a magyar ipar versenyképességéről, nem hisz benne és ha esetleg el is hiszi azt, hogy minőségben ugyanazt kapja, de nem hajlandó elhinni, hogy ugyanannyi pénzért kapja, mint a külföldön készült árut. Már pedig, ki várna a magyartól a szellemi támogatáson kívül anyagi támogatást is?

De hiszen erre nincs is szükség. Olcsóbban vásárolhat p. o. magyar keztyűt, mint u. n. prágai gyártmányt és annak a prágai keztyűnek csak a hirtelenebb és jobb, a minősége nem az.

És ez a keztyűspélda ráhuzható minden iparágra, minden iparcikkre.

Ha a nagyközönség megismeri a magyar ipar, a magyar iparos munkaképességét és meggyőződik arról, hogy ez a képesség nemcsak a cikkek előállítását, de árát tekintve is versenyképes, szívesebben fogja kötelességét teljesítve, a magyar ipart pártolni.

Zalatnai csendélet.

— Saját tudósítónktól. —

Zalatna, decz. 5.

Egy idő óta olyan állapotok uralkodnak Zalatnán és vidékén, melyeket alig lehet élő szóval jellemezni. Ölések, rablások, lopások vannak napirenden és a személy- és vagyonbiztonság a legnagyobb védtelenségnek van kitéve. Rablók törnek be az egyes házakba nemcsak éjszaka, hanem nappal is és mindent lopnak, a mi csak a kezök ügyébe akad. A lakosság természetesen meg van rémülve, a miről tanuskodnak azok a panaszkodó levelek is, melyek az oláh sajtóban, legutóbb a *Gazette Transilvania*-ban kifejezésre jutottak. Most zalatnai levelezőnk is megszólal s az ottan legutóbb történt betörésekről és lopásokról egy részletesebb *havi kimutatásban* számol be, melyből közöljük az alábbiakat. Levelezőnk jelentése így szól:

Nincs benne nagyítás, ha a zalatnai közbiztonsági állapotokról szólva, azt a lehető legkezeletlenebbnek és legszomorítóbbnak minősítjük. Egy hónap leforgása alatt annyi lopás, betörés, rablási merénylet történt Zalatnán és vidékén, mennyi a legnagyobb igényű bűnkronikának is becsületére válhatnék. Az emberek nyugodtan lefekszenek este és reggel arra ébrednek, hogy házuakat feltörték, hogy vagyonukból meglopták, istállóikból a marhákat elhajtották és nagy szerencse, ilyen körülmények között, ha emberéletben nem történt nagyobb veszedelem.

A múlt hó 17-én ismeretlen rablók behatoltak *Pleste* Anda jegyző anyjához és az udvaron levő istállóból éjjel 12 óra körül több borjut elhajtottak. A ház, hol a tettesek megfordultak a csendőrségi laktanyával szemben van, a mi igen jellemző az elvadult emberek vakmerőségére. A közelben levő *Magura* nevű helyen, a pásztorfiuk állítólag látták, a mint a rablók a magukkal hozott különféle zsákmányokon megosztzkodtak.

Pár nap múlva özv. *Serbán* Mária I. Volonca nevű asszonynál tettek a rablók látogatást, kinek udvaráról az összes marhákat elhajtották, házának ablakait betörték, az ablakrostélyokat kifeszítették s így jutva be a házba, minden elemelhető tárgyat és pénzt magukkal vittek. A szerencsétlen asszonyt csak másnap találták meg a szomszédok egy ingben, miután minden vagyonából kifosztották.

Ugyanezen a napon *Galacz* községben egy *Gligor* nevű oláh legény magához hívta egyik haragosát s azután megölte. Hogy a gyanút elterelje magáról, a szomszédos vasuti sínek elé vitte ki áldozatát és ott hagyta abban a számításban, hogy ezáltal öngyilkosságot fognak sejtteni s a következményektől ilyenformán megszabadul.

Egy másik szomszédos községben és pedig *Pojánában* az történt, hogy egy *Buzián* nevű em-

ber a *községi birót* agyonlőtte. Egy szóval: Zalatnán és környékén olyan állapotok uralkodnak, hogy a személy- és vagyonbiztonság majdnem semmi védelemben sem részesülhet. Nagyon kíváncsok volna tehát, ha a hatóságok szigorú vizsgálatot és ellenőrzést, továbbá éberséget gyakorolnának, hogy a közönség ne legyen kénytelen minden percét a legnagyobb rettegésben töltöni.

A sötétség.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Kolozsvár, decz. 6.

Ugy látom, vége van már a régi jó időknek, mikor egyik helyi lap oly igaz és meghatározó módon konstataulta heteken keresztül, hogy »adófizető polgáraink napról-napra a sötétségben kénytelenek botorkálni«. Aligha nem az idők jele, hogy a sötétségről ma már senki sem ír s a hova-tova mindjobban terjeszkedő feketeség ellen nem emelkedik egyetlen szó sem a hírlapokban.

Ma mindenkinek színház kell és mindenki azon töri a fejét, hogy miként lehetne az elme összes agyaturtságai segítségével egy olyan helyet megjelölni, hova az új színházat felépítsék. Bölcs és okos emberek intézkedtek ugyanarra nézve is, hogy ha már színházról van szó, legyen annak megfelelő milieu-je is, de elvégre, ki tilthatja meg az unatkozóknak, hogy a téli évad előreláthatólag legnagyobb szenzációját, a maguk külön izgalmára és gyönyörűségére, kétvízközi vitáikkal meg ne fűszerezzék.

Kissé unalmas, hogy ne mondjam, vidékies dolog, mindennap azt hallani, hogy a házsongárdi szőlőktől kezdve a 42-ik hosszúsági fok alatt kikanyarodó Pata-utczáig, hol, mikor, miként és hogyan lehetne az új színházat kedvezőleg elhelyezni; mert a sok csatározás és a még több zajongás csak arra vall, hogy mögöttük megannyi jól körülbástyázott magánérdek intézi a sötétség leple alatt kétes értékű támadásait.

A nagyvárad színház építése alkalmával nem egyszer megmosolyogtuk a tulbuzgó nagyvárad ujságokat, melyek erudíciójukban már annyira mentek, hogy részletes névsorát közölték azoknak a színházlátogatóknak is, kik a páratlan számú előadásokra másodemeleti erkély-ülést szándékoztak előjegyezni. Nos, hát nálunk sincs és nem is lesz máskülönb.

Három évig, mialatt az új színház felépül, lesz mit hallani toronyát és boronyát, hetet és havat változatos mennyiségben, miután erre nézve az előkészületek az egész vonalon már sikeresen megkezdődtek. Holnaptól kezdve akár egyebet se tegyen az ember, mint égő lámpával keresse azt a fel nem fedezett zugát a városnak, melyet a színházi szakértők még fel nem találtak és külön vélemény alakjában a városi közgyűlés elé még nem terjesztettek.

Pedig mennyivel jobb volna, ha a régi szép idők, mikor még hasáb számra folytak a panaszok a sötétség ellen, néhány perczre ismét felelevenítenők. Hova lett a szép régi virtus? Mintha minden megváltozott volna körülöttünk, hiszen még a tek. városi tanácsot sem ütök már oly készültséggel és rutinnal, mint annak előtte. Igaz ugyan, hogy a városi tanácsnak az apró tűszurások nem sokat ártottak, de végtére is elevenség uralkodott és az egyik igen tisztelt sajtó organum legalább mindennap harsány hangon követelhetette a Kant és Schopenhauer főtételét: a »több világosságot«.

Most, sajnos, nem követelnek semmit, jöllehet a sötétség nemcsak a külváros részeken és

nemcsak a közbiztonság veszedelmére, hanem az elmékben is veszedelmesen terjeszkedik. A reggeli misékre menő hívőkre és az esti órákban hazafelé iparkodó szerény adófizetőkre — ujabban minduntalan az a veszedelem áll be, hogy a kábelek elhelyezése révén felturkált gödrökbe visszavonhatatlanul belezuhanjanak. Itten tehát illő és stilszerű a sóhajlás: több világosságot.

Az új színház elhelyezési ügye azonban szintén hagyott ilyen gödröket az elmék számára, melyek a sikeres kátyubajutás dacára is, megtelelő otthonosságban látszanak magukat ottan érezni.

Irván pedig a sötétségről, méltányosabb óhajlásnak alig lehetne kifejezést adni, minthogy addig is, míg a kábelekben és az eszmékben uralkodó gödrök megszűnnek, az arra hivatott intézők ne sajnálják a mostanában feleltet szűk-séges világosságot. Így talán kevesebb lesz a gödrökbe kerülők száma és csökkenni fog az ebből származó sokféle félreértés.

HIREK.

Kolozsvár, decz. 6.

— **Hegedüs Sándor köszönete.** A városi tanácsnak tegnapi gratulációjára *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter, városunk országgyűlési képviselője még a tegnap délután a következő rendkívül megleghangu táviratot intézte *Szvaesina* Géza polgármesterhez:

Kolozsvár szab. kir. város tanácsának,
Szvaesina polgármester ur kezéhez

Kolozsvár.

A büszkeség, hála és igaz szívbéli öröm változó érzéseivel olvastam szerett szülővárosom tanácsának oly utolérhetetlen szép szavakban kifejezett és oly végtelen jóleső, meleg rokonszenvtől átlengett üdvözlését. Büszke vagyok, hogy a nemes város szülőttének s bizalommal környezett polgárának vallhatom magam. Hálás vagyok mindenkör oly bensőleg megnyilatkozó rokonszenvükért. Öröm tölt el, midőn a közpályán eltöltött és fővárosunkhoz fűződő szerény munkásságom negyedszázados évfordulóján rólam megemlékeznek. Kötelességemet teljesítem az egész vonalon. Bármely oldalról jövő szeretet fokozva kelt visszhangot szívemben, de az a forrón lüktető érzés, mely Kolozsvárhoz fűz, mégis csak egyedül áll.

Isten áldja önöket!

Budapest, 1900. decz. 5.

Hegedüs Sándor.

Hegedüs miniszternek ez a szívből fakadó válasza bizonyára lelkes viszhangra fog találni Kolozsvár lakosságánál, mely osztatlan igaz érzéssel tiszteli, szereti a város nagynevű fiát.

— **A kormány és a munkanélküliség.** Nemcsak a fővárosban, de az ország egyes vidékein is mindinkább szaporodik azon munkások száma, kik minden foglalkozás híján a téli hónapok alatt nagy inségnek néznek elébe. A beérkezett jelentések folytán a kormány a tervbe vett közmunkálatok egy részét jóval korábban fogja végrehajtani, mintsem az eleintén tervezve volt. Itt említjük meg, hogy a nagy munkahiány miatt egyre vándorolnak ki a munkások úgy a fővárosból, mint a vidékről: az elmúlt hónapban közel 500 építő munkás ment ki Bajorországba.

— **Személyi hír.** Ferencz József unitárius püspök a napokban Budapestre érkezik, hogy az unitárius lelkészek kongrua ügyének mielőbbi elintézése tárgyában személyesen járjon el a miniszteriumban.

— **Pálffy János gróf a városhoz.** Abból az alkalmából, hogy Pálffy János gróf nemes szívé és nevét örökre megörökítő alapítványát tette, az egész ország közönsége sietett, halálját kifejezve, üdvözölni a nemesszívű gróft. Az üdvözlők között volt — mint annak idején említettük — Kolozsvár városa is, melynek törvényhatósági bizottsága üdvözlő föliratot küldött Pálffy János grófhhoz. A nemesszívű gróftól ma érkezett meg a városhoz az üdvözlő föliratra válaszként küldött szép köszönő levele, mely egész terjedelmében így szól:

Pozsony, 1900. december 2.

Nagyságos Szvacsina Géza ur, kir. tanácsos, polgármester

Kolozsvártt.

Kolozsvár szab. kir. város tekintetes törvényhatósági bizottságának meghatóan üdvözlő iratát örömmel vettem tudomásul, mely nemes indulatu kíváncsi miatt őszinte köszönetemet nyilvánítani van szerencsém, felkérve Nagyságodat, miszerint erről a tekintetes bizottságot alkalmilag értesíteni sziveskedjék.

Őszinte üdvözléssel, igaz hive:

Gróf Pálffy János s. k.

— **Kinevezések.** Ferencz József unitárius püspök a napokban nevezte ki tanítóknak: Boros Györgyöt Medessérre. Mátyás Jánost Kaálra, végül Miklós Odónt Gáltalvára.

— **Körrendelet a gyógyszerekről.** A jövő év január elsejétől a miniszterelnök mint a belügyminiszterium vezetője, a forgalomban lévő gyógyszerekre új árakat állapított meg. E körrendeletben utasítja a belügyminiszter a törvényhatóságokat, hogy különösen arra ügyeljenek a főorvosok, hogy ha az orvos nagyobb adag rendelését látja célszerűnek s a mintaszerűleg rendelendő gyógyszerekből több adagot rendel egyszerre, a gyógyszerész a mintavény árait ne annyiszor számítsa, a hány adagot az orvos rendelt, hanem a vényben foglalt szeret tételei szerint. Az eddigi uzussal ugyanis az alkalmi készlet és az országos betegápolási alapot károsították meg. A miniszter jegyzékét az összes kolozsvári és megyei gyógyszerészeknek megküldik.

— **Tanácsülés.** Az Unitárius E. K. Tanács rendes havi ülését december hónap 12 én tartja meg Kolozsvártt. A tárgysorozat számos pontot tartalmaz, egyik legérdekesebb ezek közül, melynek alapján letárgyalják, hogy Berde Mózes hagyatékából 1000 korona jutalmat évenként a kolozsvári unitárius főgimnázium melyik tanára s minő alapon kapja meg.

— **Karácsonyi bazár.** A jótékony nőegylet által rendezendő karácsonyi bazárt, az idén szombaton kezdik meg. A rendező bizottság a szombati bazár koncertjének programját a köyetkezőképen állapította meg:

1. Szaval Ditrői Nándor. 2. Píró Adeline hegedű, zongorán kíséri Geréb Ilona. 3. Énekel Wlassák Vilma. 4. Zongorázik Nagy Józsa. A vasárnapi és hétfői hangversenyek programját ezután adják közre.

— **Magyar név.** Öröndetesen szaporodik napról-napra Kolozsvártt azoknak a száma, kik idegen hangzású nevüket magyarosra változtatják. Tegnap ismét szaporodott ezeknek az embereknek a száma egygyel: Furduly Gusztáv asztaloslegény adott be kérést a városi tanácshoz a belügyminiszteriumhoz felterjesztendőleg, hogy idegen s nem magyaros hangzású vezeték nevének Fúredire való megváltoztatását megengedjék.

— **Nyolcz havi államfogház.** Még élénk emlékezetében van olvasóinknak az a szerencsétlen kimenetelű párbaj, melynek színhelye Csik-Szereda volt. Dr. Kánya János ügyvéd és Dulinsky József ügyvédjelölt összeszólalkozásából keletkezett a pisztolypárbaj, mely dr. Kánya halálával végződött. Ez ügyben a napokban tartották meg a végtárgyalást Csik-Szeredában. A tárgyalás iránt városszerte nagy volt az érdek-

lődés — mint lapunknak onnan írják — s a tárgyalási terem zsufolásig megtelt hallgatósággal. A törvényszék ítéletét élénk várakozás mellett hirdették ki, mely szerint Dulinsky Józsefet nyolcz havi államfogházra ítélték. Az ítélet ellen az ügyész súlyosbításért, az elítélt enyhítésért felebbezett. A párbajsegédek és orvosokat fölmentették.

— **Dávid Ferencz ifjusági gyűlés.** A Dávid Ferencz E. ifjusági körének az unitárius főiskolában f. hó 8-án d. u. 6 órakor köri gyűlése lesz. Tárgy: Jegyzőkönyv hitelesítése és az ügyrend. Az elnökség.

— **Megrágalmazott főhadnagy.** Méltatlan gyanúsítás érte nemrégiben Grebe Henrik nagyváradi huszárfőhadnagyot, Grebe S. köztisztviselőben álló kolozsvári polgártársunk fiát, melyben most a nagyváradi törvényszék ítélt. A Nagyváradon megjelenő Szabadság című napilap így adja elő az esetet: A nagyváradi törvényszék előtt ma rágalmazás vétsége miatt állt Kenéz Tamás. Még Hódmezővásárhelyen történt. Kenéz egy lovat adott el Horváth János huszárfőhadnagynak. Pénzt Horváth nem tudott fizetni, hanem váltót, egy tisztársra, Grebe Henrik főhadnagy irta alá, Kenéz a pénzt nem kapta meg. Horváthot állomásáról elhelyezték. Irt tehát Grebe főhadnagynak egy levelet, hogy a pénzt fizesse meg. Grebet nagyon meglepte a felszólítás s Horváthhoz, ki azóta már megszűnt katoná lenni, fordult felvilágosításért. Horváth azt felelte, hogy ő már a váltót kifizette. Grebenek még akkor nem volt oka bajtársában kételkedni, nagyon felháborodott a Kenéz eljárásán s egy sértő levélben válaszolt neki. Kenéz — érezve igazát — erre följelentést tett Horváth és Grebe ellen. A följelentésben olyan vádakkal illette Grebet, melyekre a főhadnagy, ki az egész ügybe gyaloglással érten kért, egyenesen nem szólhatott. Följelentést tett tehát rágalmazás miatt Kenéz ellen. A bűnpörben tegnap volt a tárgyalás Milye Gyula táblai bíró előkote alatt. Meg volt idézve s megjelent a tárgyaláson br. Rotenthal huszárkapitány is, ki jelenleg Bécsben van állomáson s a ki Horváthtól később a kérdéses lovat megvette. A tárgyaláson kiderült, hogy Grebe méltatlan volt Kenéz vádjaira s teljes jóhiszeműséggel járt el. A törvényszék Kenéz a rágalmazásban vétkesnek mondta ki s ezért 100 korona fő- és 50 korona mellékbüntetésre ítélte.

— **Adakozás.** A Rongyos-Egylet részére adakoztak pénzben: Gr. Lázár Istvánné 10 korona, dr. Bartók Györgyné 4 korona, Pollák Lajosné 2 korona, Pollák S. Kún Fülöpne, Horvics B. 1—1 korona. Fogadják a nemes szívű adakozók hálás köszönetünk nyilvánítását. A Rongyos-Egylet nevében: Br. Bánffy Zoltánné elnök, Elek Gyula titkár.

— **Öngyilkosság a vonaton.** Megállapították már annak a szerencsétlen asszonynak a kiletét, a ki — mint megírtuk — Nagyvárad környékén a robogó vonatról leugrott, s az ottani közkórházban meg is halt. A rendőrség a botfalui előjáróságot táviratilag értesítette az esetről, s megküldte a szerencsétlenül járt nő személyleírását is. Ennek az alapján aztán az előjáróság megállapította, hogy az asszony az ottani czukorgyárban dolgozó egyik munkásnak: Zelenák Józsefnek a felesége. Mikor ez a távirati jelentés a rendőrséghez megérkezett, azonnal értesítették a kórház gondnokságát, hogy a hullaházban fekvő nő holtteste eltemethető. Már éppen indulni akartak a holttesttel a kórházból, mikor egy újabb rendelettel a rendőrség a temetést további intézkedésig betiltotta. Ennek pedig az volt az oka, hogy a térj Botfaluból sürgőnyözött, hogy a hajnali 2 óras vonattal megérkezik, s kérte addig a temetést elhalasztani. — A szerencsétlen férj meg akar győződni, hogy hitvese-e az, a ki vonatról leugrott. A rendőrség most a Rezső nevű, állítólag kolozsvári illetőségű bádogosle-

gényt keresi, hogy a titokzatosnak tetsző esetben az ősszelüggést megállapítsa.

— **Hamis husz filléres.** Még be sem fejeződött a tordai pénzhamisítók bűnügye, kik a hamis tíz forintosoknak nagy mennyiségét készítették és hozták forgalomba, máris újabb gyanu merül föl, hogy a pénzhamisítás most az ércz váltópénz formájában próbálkozik. Legalább is azt a gyanút ébreszti az a körülmény, hogy a kolozsvári piacon utóbbi időben sok hamis husz filléres kerül forgalomba. Egyben felhívjuk rá a közönség és mindenekelőtt pedig a rendőrség figyelmét.

— **Tíz toloncz.** Most, hogy a nyári munkaidő megszűnt, minden város hatósága a lehető legszigorubb intézkedéseket teszi meg arra, hogy a munkanélküli csavargóktól, kik csak hátrányára vannak a közönségnek, megtisztuljon. Ez okból a munkanélküli csavargókat minden város hatósága illetőségi helyükre tolonczoltatja. Az este tíz toloncz érkezett Kolozsvárra a közeli vidékről, tovább tolonczolás végett. A tolonczokat reggelig a fogdába helyezték s ekkor rendőri felügyelet alatt szállították illetőségi helyükre. Kolozsvártt is nagyon sok ilyen kétes ekszisztenciájú ember tartózkodik, kiknek a közönség vagyongbiztonságára való káros voltára többször föl hívtuk a rendőrség figyelmét. Jó lenne, ha a kolozsvári rendőrség is követné a többi városok megszívlelendő példáját, s megtisztítaná a várost az ilyen kétes ekszisztenciájú tolvaj-jelöltektől.

— **Okos rendelet.** Zalavármegye alispánja rendeletben meghagyta a járási főszolgabírnaknak, utasítsák a körjegyzőket, hogy a lakosságot az utazó ügynökök szédelgéseiről világossítsák föl, vegyék igénybe ennek minél tagasabb körben való terjesztésére az értelmiséget s használjanak föl minden alkalmat, hogy a lakosság kitaníttassék arra, hogy semmi néven nevezendő utazó ügynökök által magukat tévútra vezetni ne engedjék; különösen óvakodjanak attól, hogy bevasárlásaikat ismeretlen cézegektől s azok ügynökeitől eszközöljék s főképp ne álljanak szóba olyanokkal, a kik az ár fedezésére váltót kívánnak.

— **Egy anya rémtette.** Marosvásárhelyről írják: Vadkerten borzalmas tettet követett el egy gyermekétől elszakított anya. Fentős Mihályné ugyanis rossz utra tévedt, az ura elvált tőle s bár az asszony egyre vétkezett, gyermekeit rendkívül szerette. Tegnapelőtt is arra jart s a két kis leányt egyedül látta játszani az udvaron. A gyermekek, a mint anyjukat meglátták, kilutottak hozzá az utcára. Az anya karjára kapta mind a kettőt és rohant velük haza. Mikor lakására ért, borzasztó gondolat fogamzott meg agyában. Szegeket vert a szoba gerendájába és előbb a két gyermekét akasztotta fel, azután pedig önmagának akasztott hurkot a nyakába. Mikor Fentős hazaért s a két kis leány eltűnését észrevette, azonnal a volt feleségének a lakására sietett, a hol az ajtót zárva találta. Betörtte az ajtót s a két ártatlan gyermeket ott találta felakasztva az anyjukkal együtt. Mind a három halott volt.

— **Titokzatos halál.** Egy szegény, rongyos ruhájú, eszméletlen állapotban levő cigány emberre akadtak tegnap délelőtt tíz órakor a feleki utcában járók a 162. számú kilométer kőnél. Az esetről azonnal értesítették a mentőket, kik kiszállva a helyszínére, bevitték a szegény eszméletlen embert a Karolina-kórházba, hol úgy négy óra körül kiszenvedett. A szerencsétlen embert — kinek kiletéről semmit sem sikerült megtudni — a rendőrség hullabonczolási engedélye alapján a mai olyaman fel lojgák bonczolni a törvényszéki orvostani intézetben s akkor megállapítják, hogy mi okozta a hirtelen halál esetet.

— **Rorate.** Ily czimen lapunk tegnapi számában már megemlékeztünk a katolikus hívők hajnali miséiről, melyek vasárnap reggel kezdődtek meg a kolozsvári katolikus templomokban. Ugyanekkor említést tettünk arról a közönségre nézve annyira kellemetlen körülményről is, hogy a gázlámpák sehol sincsenek felgyújtva s

a templomba igyekvő ajtatos hívők utcahosszat kénytelenek a nagy sötétben bandukolni. Hogy ez mennyire kellemetlen s milyen sok bajnak lehet az okozója, azzal — azt hisszük — nem is kell bővebben foglalkoznunk. Mert egyfelől a kábel-telefon készítés miatt felásott utcákon a járó-kelők élete bizony nem valami fényesen van biztosítva, nem tudhatni ugyanis, melyik pillanatban esik a mély gödörbe s szegi nyakát az ember, de másfelől még egy sokkal kellemetlenebb, mondhatni veszélyesebb oldala van a dolognak. Megtörténik ugyanis, hogy a ki nem világított, alrikai sötétségű utcákon — mint a milyen örök idők óta fogva a belkirály utca is — részint izetlen tréfából, részint rosszakaratból megtámadják a járókat s felhasználva az éjsötétjét, a legbrutálisabb módon inzultálják az embert. Csak nemrég történt meg, hogy a „Magyar Polgár” egyik belső munkatársát támadták meg a belkirály-utcán, ki csak a véletlenül nála volt védőfegyvernek — melylyel a támadókat elriasztotta — köszönhetette, hogy életével nem fizette meg a hatóság vétke könnyelműségét, melylyel az utcák világítása, illetve *nem világi tása* ügyében eljár. Hétfőn reggel pedig egy előkelő úri asszonyt támadott meg két síheder a belkirály-utcán, a mint roratéra igyekezett. Már oly sokszor emeltünk szót a közönség ama jogos kívánsága mellett, hogy az utcai gázlámpák mindenikét ne oltás el már este tíz órákor, hogy a város ne akarjon ezzel spórolni, a közönség életbiztonsága rovására, de mindeddig semmi foganatja sem volt. Most ismételtén felhívjuk a hatóság figyelmét erre a már-már tűrhetetlen helyzetre s kérjük, hallgassa meg a közönség eme jogos panaszát s ha már okvetlen „mussáj” eloltani a gázlámpát, legalább egy-kettőt minden utcában hagyjon égni reggelig.

— **A munka áldozata.** Valóban megrendítő, hogy napról-napra olyan esetekről kell beszámolnunk, hol munkásember áldozatul esik annak, a mivel mindennapi kenyerét megkeresi, megélhetését biztosítja — kezi munkájának. — Tegnap délután ismét szerencsétlenül járt munkaközben egy szegény asztalos mester és pedig úgy, hogy aligha nem egész életére munkaképtelenné vált. — *Tordai János* asztalos vígan dolgozgatott tegnap délután a holdvilág-utcai műhelyében. — Egyszer csak, a mint egy vastag deszkát át akart fűrészelni, a fűrész kiesett a vágásból s a szerencsétlen asztalos *bal kezének négy ujját levágta.* A telefonon előhívott mentők magához térítették az eszméletét veszített embert és súlyos sebeit bekötözték.

— **Meglopott parasztasszony.** *Demeter György* né szászkesi parasztasszony ma egy hete bejött Kolozsvárra, hogy télire búzát vegyen soktagu családja számára. A szegény asszony több helyről is akart vásárolni s így a *Bikics* Istvántól vásárolt két véka búzát ott hagyta addig, míg más helyen is megteszi bevásárlásait. Midőn azonban kevés idő múlva visszatért, a megvásárolt és ki is fizetett gabonának csak hült helyét lelte, de ugyanakkor azt is szomorúan kelle tapasztalnia, hogy *Bikics* uram is eltűnt helyéről. A tudatlan falusi asszony ma ismét bejött *Kolozsvárra* és sirva panaszkolta el *Kossa* rendőrkapitány előtt a buza szomorú történetét. A rendőrség megindította az eljárást *Bikics* ellen.

Magyar Polgár.

Előfizetési árak:

Egész évre	28 K.
Félévre	14 K.
Negyed évre	7 K.
Egy óra	2 K. 40 f.

TÁVIRATOK.

Klotild főhercegnő a lelenczházban.

Budapest, nov. 6. *Klotild* főhercegnő, kit a „Fehér-kereszt lelenczház egyesület” *Stefánia* leköszönése után, védasszonyának választott meg, ma látogatást tett

a lelenczházban, hol nagy ünnepségekkel fogadták. A főhercegnő sorra járta az intézet termeit s mindenütt megsimogatva a kis gyermekeket, melegen érdeklődött azok sorsa iránt. A búcsúzásnál megígérte, hogy az intézet fölvirágoztatására mindent el fog követni.

A király unokája.

Bécs, decz. 6. *Erzsike* főhercegnő, *Stefánia* főhercegeasszony leánya ma reggel *Laxenburgból* ide érkezett, hogy a telet királyi nagyatyja mellett a Burgban töltsse.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz. 6. *Tallán* Béla elnök lete mellett ma a Ház folytatta a költségvetés tárgyalását.

Kristóffy József a költségvetés mellett szól. Ellenzi az általános szavazati jogot s elítéli a néppárt felekezeti tendenciáit. Az Ausztriával való szövetséget szükségesnek tartja.

Nagy és általános érdeklődés közt szól *Szell* Kálmán miniszterelnök és *Kosuth* Ferenczcel szemben védelmezi a hatvanhetes törvény jelességét. A nemzeti-ségekkal igenis békét akar, mert ezt kívánja az egységes magyar állam fejlődésének érdeke. Ha *Komjáthyra* hallgatna, a magyar állam összeveszne mindenki s a haladás meg volna bénítva. A gyűlekezési jog szabályozására törvényes intézkedést tervez. A csendőrök egyes visszaéléseit meg fogja torolni, de pártolja magát az intézményt. Akkor nem engedélyezte csak a gyűjtéseket, ha vele visszaéltek. Az alapszabályokat csak ott nem erősítette meg, hol a nép csalására álltak össze. *Molnár János*nak feleli, hogy egyes jelentéktelen esetekből nem lehet törvénytelenségre következtetni. Domahidy szatmári főszolgabíró fegyelmileg büntették meg. *Molnár* vádjai nem keresztyéniek. (Zajos tetszés.) Buzdítja a nemzetet minél erősebb tömörülésre, mert nem akar felekezeti osztályharcot.

A pápát megoperálták.

Budapest, decz. 6. *Rómából* jelentik: A rossz időjárás folytán a pápa régi betegsége — bár sokkal gyöngébb mértékben — ismét megújult. A pápa udvari orvosai *Lapponi* és *Mazzonni* orvosok ezért megoperálták. A műtét kitűnően sikerült s a pápa egészen jól érzi magát.

Dunába zuhant szekér.

Budapest, decz. 6. *Szausz* Adolf budapesti fuvarosnak árucikkkel megrakott nehéz szállító kocsija a budai Bombatéren belezuhant a Dunába. A szerencsétlenség úgy történt, hogy a kocsi elaludt, s a lovak beleszaladtak a vízbe. A kocsi megmenekült, a lovak s a kocsi azonban eltűntek a hullámokban.

Művészet.

* **Főpróba a színházban.** A Jancsi és Juliska című bájos dalműnek, a mit nagytudású szerzője „zenés mesének” nevezett, ma délelőtt tartották meg főpróbáját. Az összes szereplők a legnagyobb ambícióval készültek e darabra s a megerősített zenekar nagy precízitással tanulta be föladatát. A rendezés, külső kiállítás,

elmés díszletek, mind igen nagy gonddal vannak előkészítve, úgy, hogy az esti előadás igen élvezetes premiérnek ígérkezik. Minthogy a ki valóan szép nyitány a legszorosabb összefüggésben van a zeneművel, a közönség igen jól tenné, ha idejekorán, a darab megkezdésekor elfoglalja helyét a színházban.

* **Névtelen levelek.** Ezt a bonyodalmas francia bohózatot ismételték tegnap a színházban. Az előadáson bizonyos fáradság látszott, a szereplők a már betanult darab gyors tempója mellett meglegedtek szerepeik egyes momentumainak felszínesebb jelzésével. *Dezséri* cellistája tegnap is sok derűtséget kellett. — *Krasznay, Laczkó* Aranka, *Horváth* Paula. *Bonis, Iványi* és *Leövey* játszták a főbb szerepeket.

* **Mikádó.** A Sullivan halála alkalmoszerűvé tette mindenütt a világhírű zeneszerző legkiválóbb darabjának, a *Mikádó*-nak felújítását. A kolozsvári színpadon éveken keresztül műsoron volt az érdekes operette, melyet most némileg új formában szándékoznak színpadra hozni. Az újítás annyiból áll, hogy nem a Konti-féle hangszerezésben, mely a Mikádó zongora-kivonata alapján készült, hanem a Magyar Színház által a napokban előadott és a Sullivan saját hangszerezésével ellátott partitúra alapján óhajta a vezetés a kiváló érdekességű darabot előadni. Ez annyival is helyesebb volna, mivel a Konti hangszerezése, mint minden olyan munka, mely a zenei szárnyalását a filiszter invenczió bicsező lépteivel kíséri, az egyéniség bélyegébe idegen motívumokat kever és azt sok tekintetben meghamisítja. Konti kétségkívül igen talentumos és érdekes ember a maga czirkulusaiban, de arra nem illetékes, hogy a zsenialitás méhében fogantott műveknek, még technikai külsőségekben is megbízható kommentátora legyen. A színházi vezetés szándékát épen ezért igen helyesnek tartjuk, ha már a biblia is azt írja elő, hogy adassék meg a császárnak a mi a császáré, a jelen esetben kétszeres művészi méltányosság, hogy a Mikádó is megkapja azt, a mi őt megilleti.

* **Vendégszereplés.** A jövő hét folyamán *Szekely* Irén három estén át fog a nagyvárad színházban vendégszerepelt. *Somogyi* igazgató ugyanis értesült arról a nagy sikerről, melyet *Szekely* Irén az utóbbi időkben a „Hunyadi László”-ban, a „Görög rabszolgá”-ban és a „Czigánybáró”-ban aratott, meghívta őt, hogy ezekben a szerepekben mutatkozzék be a nagyvárad közönség előtt is. *Szekely* Irén a meghívást elfogadta s ha csak nagyobb akadályok közbe nem jönnek, a jövő heten vendégszerepelt fog Nagyváradon.

* **Elszerződés.** Pár nappal ezelőtt statisztikáját közöltük a kolozsvári színház azon tagjainak, kik virágvasárnaptól kezdve elhagyni szándékoznak a társulatot. Ezekhez járul újabban *Stefanidesz* Károly karmester is, kinek elszereződése, habár befejezettnek még nem mondható, de minden valószínűség szerint a közeli napokban már elintéztést fog nyerni. *Stefanidesz* karmester ugyanis két helyről kapott Bécsből meghívást, illetve próba-vendégszereplésre való ajánlatot szerződötési célból. *Stefanidesz* a karácsonyi szünet alatt megy föl Bécsbe, hogy a meghívásnak eleget tegyen. A kolozsvári színházra nézve mindenesetre érzékeny veszteség lesz az ő eltravozása, mint a kben nemcsak egy buzgó és lelkiismeretes, hanem egy rátermett séggel bíró, szakavatott dirigens fog a közönség elveszteni.

* **Távozó színész.** *Mányai* Zsigmond a kolozsvári nemzeti színház szép hangú baritonistája pár héttel ezelőtt próbát énekelt a m. kir. Operaháznál az intendáns és az összes karmesterek jelenlétében. E sikerült probaéneklés eredménye az az ajánlat, melyet *Mányai* az Operaház igazgatóságától most kapott. Az ajánlat szerint az 1901. május 1-től kezdődő három évre segédénekesnek szerződötteti *Mányait* az Opera igazgatósága és gondoskodik ez idő alatt további képzéséről is, a mennyiben *Merli* Quirino mester vezetése alatt fog énektanulmányokat végezni ez ambíciózus fiatal énekes. *Mányai* már

alá is írta a szerződést, s így a jövő tavasszal a budapesti Operaház kötelekebe lép. Említettük ugyan a multkor, hogy a debreczeni színhárhoz szerződött el, de a színház elutasította a szerződését. Komjáthy Jánosnak gavallos gondolkodására vall, hogy értesülve az Operaház szerződési ajánlatáról, a vele kötött szerződés felbontásába készséggel beleegyezett.

Irodalom.

**** Jó és rossz napok.** Vettük a következő előfizetési felhívást: A Nagy-Enyeden megjelenő politikai és társadalmi lap szerkesztősége előfizetést hirdet a következő 9—10 éves műre, melyben válogatott tárczák és Közérdekű kérdésekről írt elmélkedések foglaltnak: *Jó és rossz napok*. Szemelvény tíz év történetéből, írta Lázár István, gimn. tanár a *Közérdek* rendes munkatársa. Kiadja a *Közérdek* szerkesztősége. A tiszta jövedelem a Bethlen-szobor alapja javára fog fordítottatni. A könyv 1901. tavaszán jelenik meg. Előfizetési ár két korona. Az előfizetések a *Közérdek* szerkesztőségéhez, Nagy-Enyedre küldendők.

Törvénykezés.

§ Bűnügyi főtárgyalások A kolozsvári kir. törvényszék büntető tanácsa holnap, december 7-én reggel 8 órától főtárgyalást tart, a Bánffy-palotában levő törvényszéki tárgyalási teremben. A bűnügyi főtárgyalást Bodor László törvényszéki bíró, főtárgyalási elnök fogja vezetni. A büntető tanács a következő ügyeket fogja tárgyalni:

1. Jánosi Jakab ellen vétke bukás,
2. Gergely József és társai ellen lopás,
3. Marosi János ellen lopás, és
4. Veress István ellen rablás

büntette miatt folyamatba tett bűnügyekben.

§. Gondnokság alá helyezések. A törvényszék fekete táblája ismét nagyon szomorú képet nyújt. Három szerencsétlen elborult elméjű ember gondnokság alá helyezéséről szóló hirdetmény van reá kiüldözve. *Karsó* Dénes bánffy-hunyadi, özv. *Gábor* Juanné szül. *Zsukan* Lujza, zsuki, *Iklezán* Györgyne szül. *Rácz* Mária aranykúti lakos a három szerencsétlen hibbant agyú ember. A kolozsvári kir. törvényszék mind a hármat az 1877. évi XX. t. cz. 28/a. pontjában foglalt elmebetegségüknél fogva helyezte gondnokság alá s kiüldöztette ki az erről szóló hirdetményt a törvényszék hirdető táblájára.

REGÉNYCSARNOK.

Az ideges asszony.

— Regény —

Írta: *Heigel Károly*.

— Fordította: *Horváth Emil báró*. —

(Folytatás.)

(14)

Ha meggondolom jól, milyen is ezeknek a színésznőknek az élete: naponta kétszer játsszani komédiát s a mellett mégis ártatlan libácskának maradni — azt hiszem ez sok, a mit tőlük kívánunk.

Grimaldi festménye nagyméretű tájkép volt: hatalmas gesztenyefák s csendes víz. Az ágak között betör a napsugár s egy csomó fűdő asszonyt világít meg.

Alma nehezen lélegzelve állott a nép előtt. Mindaz, a miről a csarnokban beszéltek, megsebezte a lelkét. Anyja sokat élt s sokat tapasztalt. Nem betegesítette el magát mint Pál, a fia, filozófiával és esztetikával: annyival inkább lehetett a megfigyeléseinek hinni. Férfi és nő között, úgy mondta, nincs barátság. — Különböző nemű pár között tehát csak szerelem vagy harcz, avagy közömbös érintkezés volna lehetséges?

De hisz Wildenrot Almának nem közömbös! Midőn előbb a barátnőjét hallotta emlegetni, elszorult a lélegzete s a féltékenység ösztönével azonnal kitalálta, hogy nem barátnője, hanem szerelme lakik Wangon.

Abban a szobában, a hol most ő alszik, ölekezett és csókolózott a szerelmes pár. És minderről az előzményről, melynek pusztá sejtése is veret és idegeit felindítja, a széptevő anyja holdog nevetéssel az ő saját édesanyja meg minden enyhébb minősítést lehetetlennek tart.

Ott — azon a képen — úgy van az életben is. Mi asszonyok védtelen, meztelen teremtesek vagyunk, titokzatos, veszedelmes, nyomott sötétségtől körülfogva, sovár szemek megfigyelnek, megítélnek, értékelnek — és a faun csak a kellő pillanatra vár brutális öléseivel!

Alma megfordult

Ott állott torso, az aranyos, enyelgő napsugaraktól körülözönlve.

A tágas könyvtár, melyben minden fal könyvvel telt szekrényekkel volt elfedve, nem elégtette ki Henning kívánságait.

Csak kevés munka vágott az ő szakmájába. Hadtudományért, földismeretért, mathezisért soha sem rajongott és épen ezeket szerette az öreg gróf. Némiképen kárpótolta Norbert szépapjának hagyatékát, ki a francia irodalomnak nagy barátja volt.

Hirnevés és nem hires XVIII. századbeli francia írók műveiből szorgalmasan gyűjtögetett, úgy, hogy ezek a halvány, arannyal préselt, bőrbe kötött könyvek s könyvecskék megtöltötték az egyik egész falat.

A lorradalom idejéből feltűnt Henningnek egy nagy halom ujság és röpirat.

— Oh, az én apám eleinte a francia forradalom tüzes barátja volt, — mondta Wildenrot.

— Az én előttem tisztességére szolgál, gróf ur. De meg a mult évszáz német nemessége között nem is olyan ritka jelenség.

— Párisba ment, alig kerülte el a guillotint s családját tért vissza. Hogy azonban Napoleonért rajongott, azon nem csodálkozom.

Bajorország is sokat köszönhetett az usurpatornak.

Pál jobbát Wildenrot vállára tette:

— Nem úgy kérdeim mint porosz, hanem mint világpolgár. Hogy lehetséges olyan emberrel lekedni, a ki 3.700.000 embert áldozott fel hiuságának, mond: 3.700.000 testvért vitt a vágóhídra!

Wildenrot nyíltan ránézett.

— Hát ha így kérdez, akkor nem tudok mit felelni rá. De azt tudom, hogy ha akkor éltem volna s francia lettem volna, én is verekedtem volna a császáromért ördöggel, halállal.

Henning kezét még a másik vállán hagyta.

Latta a két szemeket felgyulni s sajnálta a szép, erőteljű duzzadó embert. Meleg rokonszenv — pláne ellentétl szemben — ritkán szállotta meg Pált. Az a sok világboldogító terv az agyából pattant ki, nem a szívéből. Hideg természetű volt.

— Kár, kár, — mondta — mi soha sem értjük meg egymást!

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG.

× **Gazdasági előadások.** Az alsófehérmegyei gazd. egyesület az utóbbi időben két helyen is rendezett népszerű előadásokat, melyekről nagyenyedi tudósítónk a következőket írja:

Decz. hó 2-án tartotta az Alsófehérmegyei Gazdasági Egyesület népies téli gazdasági előadását Tövisen az „Oroszlán”-szálloda nagytermében a mintegy 1200 főből álló kisebb gazdaközönség jelenlétében.

Az előadásokon Szász József főszolgabíró, az egyesület választmányi tagja elnökölt; előadók: dr. Szaniszló Albert és Gálffy János voltak.

Dr. Szaniszló Albert a vetőmagról tartott népies előadást. Részletesen ismertette a különböző vetőmagvakat és a jó vetőmagvak előnyeit; ismertette a vetőmag-állomások jelenlegi szervezetét, melyek kiválóan a gazdaközönség érdekében létesítették.

Gálffy János pusztuló szőlőink mikénti fölújításáról tartott igen érdekes, szakszerű előadást. Vázolta a filloxera-vész pusztítása folytán beállott és részben parlagon heverő szőlő-területek sürgős beállításának szükségességét és részletesen ismertette ama módokat, melyek alapján a kisebb gazdák szőlőjüket amerikai alanyokon fölújíthatják.

Mindkét előadás román nyelven is tolmácsolva lett. Az előadónak a jelen volt gazdaközönség nevében Szász József főszolgabíró őszinte köszönetét fejezte ki tanulságos előadásukért.

A másik előadás Alvinczen volt a népiskola nagytermében, mintegy 50 kisebb gazda jelenlétében. A gazdasági egyesület képviselőjében jelen voltak: Gáspár János vármegyei főjegyző, gazd. egyt. igazgató, Batta Bertalan, Pongrácz Géza választmányi tagok és Székelyhidy Viktor egyet. titkár. Délelőtt 11—1/2 óráig előadást tartott Ritter Gusztáv kolozsvári gazdasági tanintézeti tanár a „Gyümölcstermelés és értékesítésről”. Ismertette a gyümölcstermelés fontosságát; a helv. ültetési és metszési módokat, bemutatott 40 különböző fajta és termelésre érdemes almafajtát és ismertette azon módokat, a melyeknek betartása mellett a kisebb gazda is nagy haszonnal értékesítheti gyümölcstermelvényeit. Érdekes és tanulságos előadását nagy élvezettel hallgatta a gazdaközönség és az előadót az előadás végeztével zajosan megeléjezte.

× **Magyar sertések Ausztriában.** A gráci hentesek nem kapnak elég sertést Ausztriából, Magyarországból pedig még mindig tilos az élő sertések behozatala. Hogy e bajukon segítsenek, lépéseket szándékoznak tenni az osztrák belügyminiszternél, hogy az állalkiviteli tilalom alatt levő magyar vidékekről is szabad legyen sertést hozniok, olyan feltétellel, hogy az állatokat rögtön leölik.

Szerkesztőségi telefon-szám 49.

Kiadóhivatal- és nyomdai telefon-szám 384.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Pénteken, decz. 7-én.

Bérletszűnet VII. sz.

Másodszor:

JANCSI ÉS JULISKA.

Zenés mese 3 képen. Írta: Wette Adél. Zenéjét szer-zette: Humperdinck Engelbert. Fordította: Ábrányi Emil. (Rendező: Stoll Károly.)

SZEMÉLYEK.

Andris, seprűkötő	— — — —	Fehér J.
Panna, felesége	— — — —	Váradiné.
Jancsi } gyermekei	— — — —	Székely Irén.
Juliska }	— — — —	Lukács H.
A vasorrú bába	— — — —	Wlassák Vilma.
Altató bácsi	— — — —	Bilkei Irén.
Harmit bácsi	— — — —	Komlósi Emma.

Készítés 7 órakor, vége 10 előtt.

Színházi játérend.

Szombat:	D. u.: A peleskei nótárius	
	Este: Háromszéki leányok.	(b. 62. sz.)
Vasárnap:	D. u.: A kornevillei harangok.	
	Este: A falu rossza.	(b. 63. sz.)

NYILT-TÉR.*

Selyem bál ruhá 6 frt 30 krtól

feljebb — 14 méter! postabér és vámmentesen szállítva! Minták postafordultával küldetnek; nemkülönben fekete, fehér és színes „Henneberg”-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként.

Henneberg G. selyemgyáros (cs. és kir. udvari szállító) Zürichben.

* E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Hunyadvármegye alispánjától.

Sz. 22665—1900.
alisp.

774 2—2

Pályázati hirdetmény.

Főispán ur ő méltóságától nyert megbízás következtében az előléptetés folytán megüresedett számgyakornoki állásra, melylyel 680 kor. évi fizetés és 120 kor. lakbérilletmény van összekötve, ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom pályázni óhajtókat, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 17. szakasza rendelkezésének megfelelően felszerelt folyamodványokat — az alkalmazásban levők hivatal-főnökük útján — különben közvetlenül **1900. decz. 15-ig** bezárólag terjedő időben a vármegye főispánjához nyújtsák be.

Déván, 1900. évi november hó 29-én.

MARA LÁSZLÓ,
alispán.

923—1900. sz. végrh.

776 1—1

Árverési hirdetmény.

Alólírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kolozsvári kir. törvényszék 1899. évi 9491. sz. végzése következtében dr. Gergely Albert kolozsvári ügyvéd által képviselt a kolozsvári iparosok hitelintézete javára Kertész István és társai ellen 90 kor. s jár. erejéig 1899. évi november hó 6-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 1700 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a Kolozsvár városi kir. bíróság 1900. évi V. 1086/4. sz. végzése folytán 90 kor. tőkekövetelés, ennek 1899. évi január hó 30. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 54 kor. 12 fill.-ben bíróság már megállapított költségek erejéig M-Sárdon, adósok lakásán leendő eszközökre 1900. évi december hó 17-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénz fizetés mellett, a leg-többet ígérőnek becsáron alulis el fogadják adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is fogatosítottatni fog.

Kelt Kolozsvárt, 1900. évi november hó 24. napján.

PIGER JÁNOS,
kir. bírósági végrehajtó.

Pártoljuk a magyar ipart!

Legjobb Csontlevélpapír

„Adria”

HAZAI GYARTMÁNY!

Versenyez a külföld elsőrendű készítményeivel

A parisi kiállításon
az „Arany érem”-mel
kitüntetve.

KÉSZÍTI:

Csász. és kir.

udvari szállító

RIGLER JÓZSEF EDE

PAPIRMŰGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPESTEN.

Kapható Kolozsvárt: Keresztely Pál és Fia,
Rigo Árpád és Stief Jenő és Társa papirkeres-
kedéseikben. 709 6—26

Ajánljuk viszonteladóknak

erdélyi

savanyított káposztáinkat

775 1—3

finoman fűszerezve.

Legalább 300 kiló vételnél legol-
csóbb napi ár mellett.**TRANSSYLVANIA**

gyümölcs- és vetemény-conservgyár Déván.

Árjegyzéket conservekről kívánatra küldünk.

Chief-Office 48. Brixton-Road, London SW.

Thierry A. gyógyszerész

vérképző és vérszaporító valódi

Hämatin-Pastillák

legmegbízhatóbb eszköz a vérszegénység, sárgaság és ezek következményeinek gyógyítására. Teljesen elkerülhető a gyomoridegeket tulizgató és tompító nehéz vasas-borok használata ezeknek a szeliden ható és alkalmazható pastillákkal. Minden csomag a felaláló nevével kell hogy ellátva legyen. Egy skatulyát 4 korona előleges beküldése mellett bélyegmentesen küld 737 1—25

Thierry A. gyógyszerész balzsamgyára

Pregrada, Rohitsch-Sauerbrunn.

Az egész város tudja,

hogy az ajándék annál becsesebb, minél több hasznát lehet venni. A Doering-féle karácsonyi dobozok 3 db bagoly jegyű szappannal, kétszeres értékűek, mert 1) a legjobb szappan a világon, 2) a dobozok nagyon szépek és 3) nők és hölgyek által nagyon kedveltek. A Doering-féle karácsonyi dobozok mindenütt kaphatók árfelemelés nélkül. 770 1—1

ÜZLET NYITÁS.Szentegyház-utca 2^a szám alatti**Czell Sörsarnokomat**

megnyitottam.

Egy pohár sör 7 krajczár.

A sör házhöz szállítva olcsóbban számíttatik.

Kitünő asztali bor litere 40 kr.

Étel árjegyzék:

	Nagy,	kis adag
Egy pörkölt.....	20 kr.	12 kr.
Gulyás	20 kr.	12 kr.
Rostélyos	30 kr.	
Szelet	30 kft.	
Marhasült	30 kr.	20 kr.
Sertés sült	30 kr.	20 kr.
Borjusült	30 kr.	20 kr.

Ezen kellemesen szórakozó és jutányos árak mellett pontos kiszolgálással egybekötött sör- és borsarnokot a n. é. közönség szíves pártfogásába ajánlja 739 12—20

PFRSCHY FERENCZ.**BAROSS-FORRÁS**az összes természetes ásványvizek közt a leg-
olcsóbb és legélvezetesebb. 708

2 literes üveggel 14 kr. 28 fillér.

Főraktár:

SZELE MÁRTON fűszer-üzletében
KOLOZSVÁRT, Mátyás király-tér.

Kapható mindenütt.

VILÁGPANORÁMA

KOLOZSVÁRT,

Szentegyház-utca 1^a. (róm. kath. bérház.)

Ezen a héten, 1900. deczemb. 2-től deczemb. 8-ig látható

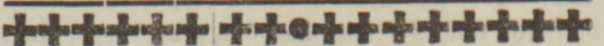
**Az angol bur háboru. Angliából
Dél-Afrikába.**Belépti díj: személyenként 40 fillér. Katonák és tanu-
lóknek 20 fillér.Nyitva van mindennap reggeli 9 órától 1/2-ig és délután
1/2-2 órától este 10-ig. 440 61—***Polgár
Sándor**m. kir. szabad. nyert orvosi mű-
és kötszerész

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körut 50. sz.

Legelőnyösebben beszereshető orvosi, sebészeti és betegápolási eszközök. Gummiaruk, Suspensorium, irrigator-fecskendők stb. legújabb találmányu csász. és kir. szabadal. Polgár-féle sörkötők, has- és köldök-kötők. — Valódi francia különlegességek (óvszerek). Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve. (Fenti címre ügyelni tessék.) 725 5—15

Utánzás ellen védve 16302. sz. a.

**SUCHARD
CSOKOLÁDÉ**

1900. párisi világkiállítás

GRAND PRIX

— legelső kitüntetés. — 32 90—*

KARÁCSONYFA-DISZ

csemege-czukorka

— nagy választékban kapható —

SZELE MÁRTON

fűszer-, csemege-, bor-, ásványvíz- és déligyümölcs üzletében

KOLOZSVÁRT, Mátyás király-tér. 708

Magyar Polgár

előfizetési ára:

Egész évre 28 kor.
Fél évre 14 kor.
Negyed évre 7 kor.
Egy hóra 2 kor. 40 f.
vidékre postán küldve
v. helyben házhöz hordva